

**แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1**
**Guidelines for the Participatory Student Affairs Management
of Small Schools under the Office of Uttaradit Primary Educational
Service Area 1**

รัชну แสนสุข¹ วจี ปัญญาใส² สุมิตรา โรจนนิตี³

Ratchanu Sansuk, Vajee Panyasai, Sumitra Rojananiti

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม 2. หาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม 3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 282 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน 3 คน นักจิตวิทยา 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 1 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน และผู้ปกครอง 1 คน รวม 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน คือ 1. งานกิจกรรมนักเรียน ควรมีการจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อชี้แจงกรอบกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น มีการเชิญหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา 2. งานสวัสดิการและบริการ ควรประชุมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกจัดทำแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และประสานงานการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับ

Received: 2023-05-23 **Revised:** 2023-06-30 **Accepted:** 2023-07-03

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University
e-mail: sansuk.nan@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

³ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Bachelor of Education Program In Program and Teaching Program Uttaradit Rajabhat University

นักเรียน 3. งานวินัยและความประพฤติ ควรศึกษาสภาพปัญหาและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้น สำรวจ/คัดกรองและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง มอบหมายครูประจำชั้นประสานงานหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้ปกครองโดยตรง 4. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้ปกครอง ทราบร่วมกัน อบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนา นักเรียนในแต่ละกลุ่ม 5. งานสอนนอกหลักสูตร ควรมีการประชุม วางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการ รวบรวมการจัดกิจกรรมงานสอนนอกหลักสูตร จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นประจำและต่อเนื่อง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารกิจการนักเรียน; การมีส่วนร่วม; การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม

Abstract

This research aims to 1. To study the state of the participatory student affairs administration. 2. To find guidelines for participatory student affairs administration. 3. Assess the suitability and feasibility The sample groups used in this research include 282 small school directors and teachers and interview informants, including 3 small school administrators, teachers responsible for the business, 3 students 1 psychologist, director of the study management promotion group, 1 person, 1 school director and 1 parent, a total of 10 people. Research tools are available for questionnaires and interviews. The results of the research show that the participatory student business administration of a small school Affiliation Office of Elementary Education Area, District 1 is very high. The guidelines for managing student affairs in each area. 1. Student activity Meetings should be organized by inviting the parent and community school board to clarify the student activity framework that the school has organized. External agencies are invited and opportunities for communities to support the activities of the school. 2. Welfare and service work Should meet with the parent school board and the community, create a network with external agencies, create a school development plan, promote health And coordinate educational guidance for students. 3. Discipline and behavior Should study the conditions, problems, and behavior of students continuously Order problems Explore / screen and store information for students with risky behavior. Assign teachers to coordinate, find solutions to problems

directly with parents. 4. Student care system work Should build knowledge, operational understanding, help students to parents together, train, provide basic counseling Information preparation and open opportunities for parents to support activities that promote student development in each group. 5. Extracurricular teaching There should be a meeting Plan together with the parent school board and the community to draft a framework for organizing extracurricular teaching activities. Organize activities to promote the development of moral, ethical, regular and ongoing learners. And the results of the assessment of the suitability and feasibility of the small school student business administration guidelines. Sangkat Office of the Elementary Education Area, Uttaradit District 1 is at the highest level.

Keywords: Student Affairs Administration; Participation; Participatory Student Affairs.

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) 2553 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

การพัฒนากิจกรรมผู้เรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้องค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน มาปฏิบัติในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและมีจิตสำนึก ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการเข้าสังคมรวมกลุ่มกับเพื่อน เสนอความคิดเห็นและกล้าแสดงออก โดยการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย (กุสุณา รอดทอง 2561, น.18-19)

ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอฝาง อำเภอโนนสะอาด อำเภอหนองแสง อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอพิบูลย์ ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 100 โรงเรียน ตามพันธ

กิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ที่มุ่งเน้นส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรในวัยเรียนทุกคนเรียนรู้ตามศักยภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีทักษะ มีสุขภาพดี และบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและทุกภาคส่วนตามหลักธรรมาภิบาล แต่ด้วยบริบทและจำนวนบุคลากรของแต่ละสถานศึกษามีไม่เพียงพอจึงเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการศึกษาและบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ งานบริหารกิจการนักเรียนจึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและบางโรงเรียนก็ดำเนินงานไม่เต็มศักยภาพ รวมไปถึงบางแห่งไม่สามารถบริหารงานด้านกิจการนักเรียนได้เลย จึงเป็นปัญหาหลักที่การบริหารกิจการนักเรียนที่ต้องดำเนินตามแผนการศึกษาจึงไม่ประสบผลสำเร็จ (แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1, ปีการศึกษา 2562-2565)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนางานบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 อันจะนำไปสู่การบริหารกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 455 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 93 คน ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 189 คน รวมทั้งสิ้น 282 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน และตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 หาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน 3 คน นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และผู้ปกครอง 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้เชี่ยวชาญ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พร้อมแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์ พร้อมนัดหมาย วัน และเวลา

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเสียง จัดบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

แบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ระยะที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 455 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 93 คน ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 189 คน รวมทั้งสิ้น 282 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสม 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับแนวทาง และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 282 คน

3. เก็บรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงสภาพการดำเนินงานการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียนด้าน	สภาพการดำเนินงาน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	งานกิจกรรมนักเรียน	4.41	0.38	มาก
2	งานสวัสดิการและบริการ	4.29	0.42	มาก
3	งานวินัยและความประพฤติ	4.43	0.40	มาก
4	งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.38	0.42	มาก
5	งานสอนนอกหลักสูตร	4.44	0.41	มาก
รวม		4.39	0.34	มาก

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการดำเนินงาน การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมน้อยที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ งานสวัสดิการและบริการ ($\bar{x} = 4.29$) รองลงมา ได้แก่ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{x} = 4.38$) และ งานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{x} = 4.41$) ตามลำดับ

1.1 ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด งานกีฬา ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมิน ติดตามผลการจัดกิจกรรมต่าง ($\bar{x} = 4.30$) สถานศึกษามีการวางแผนกำหนดแนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยมีหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้าร่วม ($\bar{x} = 4.33$) และ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมด้านกีฬา และนันทนาการ ($\bar{x} = 4.33$) ตามลำดับ

1.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดอบรมความรู้เรื่องความปลอดภัยของการขับขี่พาหนะของนักเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอก ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าข้อมูล ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.04$) และ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร่างกายของนักเรียนจากหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ

1.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่ประสบปัญหาโดยรวมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารต่างๆเพื่อใช้ในการคัดกรองนักเรียน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.34$) และ สถานศึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเสนอความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.41$) ตามลำดับ

1.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง สร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกเพื่อร่วมกันส่งเสริมการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.28$) ครูประจำชั้นมีการประสาน ให้ข้อมูลข่าวสารในด้านต่างๆเกี่ยวกับตัวนักเรียนร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{x} = 4.33$) และ มีการจัดอบรมความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่ครูประจำชั้น โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะทาง ($\bar{x} = 4.33$) ตามลำดับ

1.5 ด้านงานสอนนอกหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการมีความเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ มีการจัดประชุมครู ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดทำคู่มือและเอกสารเผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.36$) และ สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกจัดกิจกรรม อบรมให้ความรู้แก่ครู นักเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.44$) ตามลำดับ

2. แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีดังนี้

2.1 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานกิจกรรมนักเรียน คือ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าร่วมวางแผนเพื่อชี้แจงกรอบการสร้างรูปแบบกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา มีเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม โดยให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมกีฬาของโรงเรียน กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์

2.2 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานสวัสดิการและบริการ คือ สถานศึกษาควรประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมจัดหาทุนสนับสนุน

งบประมาณ ทุนการศึกษาจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการขับขี่ยานพาหนะปลอดภัย โครงการห้องสมุด สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน เช่น กิจกรรมกำจัดเหาโดย อสม และประสานงานกับสถานศึกษาใกล้เคียงในการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียน

2.3 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานวินัยและความประพฤติ คือ สถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สำรวจ/คัดกรองและจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นปัจจุบัน มอบหมายครูประจำชั้นประสานงานทำความเข้าใจปัญหา หาวิธีการแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองโดยตรง ประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในด้านพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง

2.4 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจในกรอบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้ปกครองนักเรียนทราบร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนมีการจัดประชุมผู้ปกครอง โดยการประชุมชั้นเรียน (Classroom Meeting) อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง และเชิญหน่วยงานภายนอกมาอบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อการป้องกัน/แก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ให้กับครู ในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนแต่ละด้าน ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดจำแนกกลุ่มนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนออกอย่างชัดเจน

2.5 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานสอนนอกหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการประชุม คณะวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีการประสานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะผู้ที่มีความสามารถในชุมชนเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมงานสอนนอกหลักสูตร เช่น กิจกรรมทักษะอาชีพ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยจัดทำโครงการบวร ที่ร่วมกันระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน เป็นประจำและต่อเนื่อง สร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยที่หลากหลาย ส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้นำความรู้ด้านประชาธิปไตยไปเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัว

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับ มาก ในการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน 2. ด้านงานสวัสดิการและบริการ 3. ด้านงานวินัยและความประพฤติ 4. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5. ด้านงานสอนนอกหลักสูตร ในภาพรวมยังขาดการเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการประชุม วางแผน จัดทำเอกสารต่างๆร่วมกับทางสถานศึกษา ขาดการสร้างเครือข่าย การประสานงาน การขอความอนุเคราะห์ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ขาดการกระบวนกรมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆที่ยังไม่ชัดเจน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานยังไม่เป็นระบบ ขาดความร่วมมือ ประสานงาน การเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐนนท์ คำชาย ,(2562) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพดินทร์วิทยาเชียงใหม่ พบว่า การบริหารจัดการงานกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนในการเสนอความคิดเห็น ขาดการประสานงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปไม่เรียบร้อย ขาดเครือข่ายการประชาสัมพันธ์และการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับ พระปลัดดำรงค์ ภทฺทมนี (2563) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 พบว่า การวางแผนงานกิจการนักเรียนไม่มีแผนในการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วบริหารจะวางแผนงานกิจการนักเรียนในแผนใหญ่แผนเดียวคือแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 2) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมี ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรชุมชนอื่น ๆ ให้การสนับสนุน ความร่วมมือ แก้ไขปัญหาและพัฒนา ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มากที่สุด

2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จากการสัมภาษณ์ มีประเด็นด้วยกันทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมวางแผนการสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านงานกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด จัดนิทรรศการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม โดยให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กุสิณา รอดทอง ,(2561) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า คณะทำงานมีความเข้าใจหลักการ มีการประชุมชี้แจงการทำงานก่อนการดำเนินการบริหาร และสอดคล้องกับ กัมปนาท อาทิตยตั้ง (2565) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการวางแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยให้ครูมีส่วนในการดำเนินการจัดทำคู่มือการบริหารงานกิจการนักเรียน และคู่มือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

2.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ ได้แก่ สถานศึกษาควรประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน จัดทำแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการขับชี่ยานพาหนะปลอดภัย โครงการห้องสมุด สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน จัดหาทุนสนับสนุนงบประมาณและทุนการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก และประสานงานกับสถานศึกษาใกล้เคียงในการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพัชร เกตุรัตน์ ,(2561) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี พบว่า กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบ และสอดคล้องกับ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ตลอดจนดูแลงานสวัสดิการนักเรียน งานส่งเสริมการศึกษาและนันทนาการ

2.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ ได้แก่ สถานควรศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สำรวจ/คัดกรองและจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นปัจจุบัน มีการทบทวนการดำเนินการจัดทำเอกสาร แบบฟอร์มต่างๆที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน เช่น เอกสารการคัดกรองความประพฤติรายบุคคล เอกสารประเมินวินัย มอบหมายครูประจำชั้นประสานงานทำความเข้าใจปัญหา หาวิธีการแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองโดยตรง และร่วมกัน นำแนวทาง

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการดำเนินงาน และ ระสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในด้านพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับ คมสันต์ สิงห์รักษ์ ,(2560) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมระเบียบวินัยของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับ ธิดาแก้วแสงสุทธ (2565) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือนักเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆร่วมกับผู้ปกครอง ให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปกครองนักเรียน

2.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจในกรอบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้ปกครองนักเรียนทราบร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและเชิญหน่วยงานภายนอกมาอบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อการป้องกัน/แก้ไข นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ให้กับ ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน และทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกันกับผู้ปกครองนักเรียน จัดจำแนกกลุ่มนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนออกอย่างชัดเจน มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญภายนอกในการส่งต่อในกลุ่มที่มีปัญหา เช่น นักจิตวิทยาโรงเรียน และควรมีการจัดประชุมผู้ปกครอง โดยการประชุมชั้นเรียน (Classroom Meeting) อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย ภู่อำรงค์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับครู บุคคล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุมวางแผน ชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน และกำกับ นิเทศ ติดตาม เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา และสอดคล้องกับ ปรมาภรณ์ สนิธิ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต้องใช้วิธีการ เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับ ขวัญเนตร มุลทองจาด (2564) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ

2.5 ด้านงานสอนนอกหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการประชุม คณะวางแผนร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการร่างกรอบการจัดกิจกรรมงานสอนนอกหลักสูตร จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โ เป็นประจำและต่อเนื่อง มีการประสานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะผู้ที่มีความสามารถในชุมชนเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย มาให้ความรู้ และส่งเสริม

กิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมทักษะอาชีพ กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนให้มีความรู้ด้านประชาธิปไตยไปเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ อดิคุณ บุญจูง,(2562) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกันในการกระบวนการทำงาน และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกในการจัดกิจกรรม มีการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เข้าร่วมและได้รับประสบการณ์จริงอย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ญัฐพล แสงงาม (2564) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า มีการกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญการนำไปใช้สังคมและชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน มีรับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านงานกิจการนักเรียน ควรมีการจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมวางแผนการสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านงานกิจการนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น

1.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมงานด้านอนามัย งานด้านความปลอดภัย

1.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ ควรมีการจัดลำดับปัญหา คัดกรอง ประสานความร่วมมือในการดูแลความประพฤติของนักเรียน

1.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครู และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง และดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีการทำข้อมูล จัดเก็บเอกสารที่เป็นปัจจุบัน

1.5 ด้านงานสอนนอกหลักสูตร ควรมีการประสานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะผู้ที่มีความสามารถในชุมชนเข้ามาช่วยจัดกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัมปนาท อาทิตยตั้ง .(2565).แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ .วารสารคณะครุศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.5(2),100-112
- กัลยาณี รัตนบุตร.(2564).รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยนเรศวร
- กุสินา รอดทอง .(2561) การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมสันต์ สิงห์รักษ์ .(2560). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณัฏฐธิดานนท์ ชำมสาร. (2564). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ณัฐพล แสงงาม.(2564) .สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธิดาแก้ว แสงสุทธิ .(2565).แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 .วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พระปลัดดำรงค์ ภทฺทมนี. (2563) .รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4.วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง.9(2),1-13

- ฤทธิ์ธีชัย ภู่อ่าง. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุรพัชร เกตุรัตน์ .(2561).การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี.การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อดิคุณ บุญจง.(2562). การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียน เครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของ อุดมศึกษา.การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6,516-526.